

DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2020-24(4)-26

УДК: 614.2:616.97

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ СОЦІАЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ СТАТЕВИМ ШЛЯХОМ**Комар О. М., Підлісна І. В.**

Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, Вінниця, Україна, 21018)

Відповідальний за листування:
e-mail: olenakrekoten77@gmail.com

Статтю отримано 01 жовтня 2020 р.; прийнято до друку 02 листопада 2020 р.

Анотація. На сьогодні соціально небезпечні захворювання є актуальною міжвідомчою, міждисциплінарною проблемою в усьому світі, ключовою магістральною ознакою яких є масовість. Мета роботи - проаналізувати динаміку основних показників соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом у національному та регіональному аспектах. Епідеміологічне ретроспективне кабінетне дослідження передбачало вивчення ситуації шляхом аналізу існуючих довідників, бюлетенів, баз даних та інших електронних ресурсів за період 2015-2019 роки. Статистичній обробці підлягали інтенсивні показники захворюваності та поширеності кофакторних соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом - ВІЛ/ІПСШ. Методи дослідження - епідеміологічний, медико-статистичний. Доведено, що рівні захворюваності класичних ІПСШ за 2015-2019 роки щорічно знижувались: сифіліс - на (-) 22,3% (з 7,6 до 5,9 на 100 тис. населення) по Україні та (-) 43,8% (з 8,9 до 5,0 у 2019 році) у Вінницькій області; гонококова інфекція - на (-) 42,2% (з 13,5 до 7,8) й (-) 63,3% (з 7,9 до 2,9) відповідно. Виокремлено групи ризику за демографічними критеріями: статтю - чоловіки; віковими групами - 40-59 років (сифіліс - 41,8%), 20-34 років (гонорея - 56,4%). Визначено, що національні та регіональні показники захворюваності й поширеності ВІЛ-інфекції щорічно зростали: захворюваність на (+) 14,2% й (+) 1,6% у Вінницькій області; поширеність - на (+) 5,5% й (+) 18,6% відповідно. З'ясовано, що серед вперше виявлених ВІЛ-інфікованих у 2019 році найвищий відсоток був серед чоловіків (58,7%) та у віковій групі 25-49 років (69,0%). У структурі шляхів передачі останнього місце посів статевий шлях - 73,6%. Результати дослідження існуючих трендів захворюваності й поширеності соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом виявили їх збіжність із загальносвітовими тенденціями по ВІЛ-інфекції і протилежну щодо класичних ІПСШ, причинами якої є державні і загальносистемні бар'єри. Подальші розробки наукового дослідження передбачають вивчення основних чинників ризику, що зумовлюють виникнення, швидке розповсюдження ІПСШ і визначення їх рангової індикаторної значущості.

Ключові слова: соціально небезпечні захворювання, що передаються статевим шляхом, захворюваність, поширеність.

Вступ

На сьогодні соціально небезпечні захворювання є актуальною міжвідомчою, міждисциплінарною проблемою в усьому світі і розглядаються як одна з основних загроз для здоров'я населення, що несе суттєвий тягар для органів охорони здоров'я, сім'ї та суспільства в цілому. Останнє обумовлюється тим, що більшість з цих хвороб спричиняють тривалу втрату працездатності, потребують значних фінансових витрат на медичну допомогу, негативно впливають на якість і тривалість життя [1-8].

Ключовою магістральною ознакою соціально небезпечних хвороб є їх масовість (високий рівень поширеності з наявністю значної частки "прихованих" хворих у соціумі), а додатковими: інфекційна небезпека для оточуючих; ураження переважно осіб молодого (репродуктивного) віку; можливість профілактики та призупинення розвитку хвороби на початковій стадії [1, 3, 4, 5, 8].

Спільні шляхи передачі ВІЛ та інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ) сприяють їх поширенню у загальній популяції. Поєднання патологічних процесів обтяжує і ускладнює клінічний перебіг кожної окремої нозології та погіршує прогноз. Доведено епідеміологічний синергізм між ВІЛ-інфекцією та ІПСШ, що проявляється і в біологічному плані. Показано, що при поєднанні останніх з наявністю виразкових уражень гені-

талій, ризик передачі ВІЛ статевим шляхом підвищується у шість разів. Тому існування недолікованих ІПСШ підвищує ризик як інфікування, так і передачі ВІЛ, вірусів ГВ і ГС [3, 6-8].

В Україні починаючи з 2008 року відбулася зміна домінуючих шляхів передачі ВІЛ - питома вага статевого шляху перевищила штучний парентеральний, що і призвело до поступового зростання показника захворюваності з 40,9 до 47,6 на 100 тис. населення у 2015 році [2, 4]. При цьому встановлено, що показники класичних ІПСШ сифілісу та гонореї з 1997 року суттєво знизились - у 18,4 рази (з 147,1 до 8,0 у 2014 році) та у 4,4 рази (з 60,0 до 13,7 на 100 тис. населення) відповідно. Це можна пояснити зниженням реєстрації останніх внаслідок відтоку хворих у сферу приватної та тіншової медицини, самолікуванням тощо [4].

За результатами соціологічного дослідження проведеного К. О. Талалаєвим (2019 р.) виявлено, що значна частина пацієнтів з ко-інфекцією ВІЛ/ІПСШ (64,0±2,4%) вказали на низький рівень задоволеності медичною допомогою, а 45,2±2,5% - не отримали очікуваної медичної допомоги [5].

У зв'язку з цим, поглиблене вивчення й прогнозування захворюваності на соціально небезпечні хвороби,

що передаються статевим шляхом є актуальним завданням сьогодення.

Мета - проаналізувати динаміку основних показників соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом у національному і регіональному аспектах.

Матеріали та методи

Епідеміологічне ретроспективне кабінетне дослідження передбачало вивчення ситуації шляхом аналізу існуючих довідників, бюлетенів, баз даних та інших електронних ресурсів і охоплювало період 2015-2019 роки. Інформаційною базою наукового пошуку стали джерела підсумково-звітної статистичної документації Державної служби статистики України (5 од.; www.ukrstat.gov.ua), Центру медичної статистики МОЗ України (5 од.; www.medstat.gov.ua), Центру громадського здоров'я МОЗ України (5 од.; www.phc.org.ua) та Вінницького обласного медико-статистичного інформаційно-аналітичного центру з використанням методу викопіювання даних.

Статистичній обробці, аналізу та оцінці підлягали інтенсивні показники захворюваності та поширеності кофакторних соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом - ВІЛ/ІПСШ, а саме сифіліс та гонорея, відповідно до загальноновизнаної практики. Поглиблений аналіз проводився за гендерними, віковими, територіальними змінними.

Вибір регіону здійснювали з урахуванням розрахованих медіанних значень соціально-демографічних та економічних характеристик, використовуючи офіційну базу статистичного електронного збірника "Регіони України" 2019, частина 1 (www.ukrstat.gov.ua).

Абсолютні й відносні величини згруповано в динамічні ряди й проведено розрахунки показників темпу росту (ТР), темпу приросту (ТП) і наочності (ПН).

Методи дослідження: епідеміологічний - для вивчення основних закономірностей розповсюдження соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом серед дорослого населення; медико-статистичний - для збору, обробки та аналізу інформації, отриманої під час дослідження.

Результати. Обговорення

Про погіршення ситуації щодо ризикованої статевої поведінки населення, особливо окремих груп, звітують усі країни світу, що і призвело до щорічного зростання загальних показників соціально небезпечних захворювань, які передаються статевим шляхом, у т. ч. ВІЛ-інфекції. Так, за даними CDC (www.cdc.gov), у США в 2018 році рівень захворюваності на сифіліс зріс на 13,3%, гонореї - на 5,0% по відношенню до попереднього року, а до базового 2013 р. - вдвічі (на 76% й 67% відповідно).

Аналіз загальнодержавного й регіонального рівнів захворюваності класичних ІПСШ за 2015-2019 роки довів

їх зниження за показником наочності: сифіліс - на (-) 22,3% (з 7,6 до 5,9 на 100 тис. населення) по Україні і (-) 43,8% (з 8,9 до 5,0 у 2019 році) у Вінницькій області; гонококова інфекція - на (-) 42,2% (з 13,5 до 7,8) й (-) 63,3% (з 7,9 до 2,9 на 100 тис. населення) відповідно (табл. 1).

Слід зазначити, що у 2019 році показник сифілісу у Вінницькій області зріс на (+) 136,0% (ТР), і становив 5,0 на 100 тис. населення (77 до 57 осіб у 2018 р.). Причиною такої епідеміологічної ситуації вбачаємо у зміні діяльності лабораторних служб області, а саме - всі бактеріологічні дослідження на RW проводилися лише в обласному шкірно-венерологічному диспансері, тобто єдиному центрі. Крім цього, прослідковано зв'язок вперше виявлених на сифіліс у мігрантів, які повернулися додому у зв'язку з епідемією COVID-19.

Співвідношення класичних показників ІПСШ за статевим розподілом впродовж усього періоду спостереження складало 2:1 жінки, і у 2019 році становили (на 100 тис. відповідного населення): сифіліс - 7,3 до 4,7 жінок; гонорея - 10,6 до 5,3 відповідно.

Статеві-вікова характеристика хворих з вперше в житті встановленим діагнозом у 2019 році виявила, що найбільший відсоток сифілісу був у вікових групах 40-59 років (чоловіки - 42,3%, жінки - 41,4%) й 35-39 р. (16,3% й 18,2% відповідно); гонококової інфекції - в 20-34 р. (чоловіки - 59,9%, жінки - 52,9%) й 40-59 років (20,7% й 24,1% відповідно).

Таким чином, поглиблений аналіз показника захворюваності на ІПСШ за демографічними критеріями доз-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика показників захворюваності класичних ІПСШ за 2015-2019 роки (на 100 тис населення).

Показники		2015	2016	2017	2018	2019	ПН*, +/-
Сифіліс	Україна	7,6	7,6	6,5	6,0	5,9	- 22,3
	Вінницька область	8,9	6,1	3,4	3,6	5,0	- 43,8
Гонококова інфекція	Україна	13,5	12,5	11,3	9,7	7,8	- 42,2
	Вінницька область	7,9	6,0	5,3	4,5	2,9	- 63,3

Примітка. * ПН - показник наочності (дані 2019 р. до базового 2015 року, %).

Таблиця 2. Динаміка загальних показників на ВІЛ-інфекцію по Україні та Вінницькій області за 2015-2019 роки (на 100 тис населення).

Показники		2015	2016	2017	2018	2019	ПН*, +/-
Захворюваність	Україна	37,2	40,2	43,1	42,8	42,5	+ 14,2
	Вінницька область	18,9	18,9	20,5	21,5	19,2	+ 1,6
Поширеність	Україна	297,6	313,8	335,4	336,5	355,1	+ 5,5
	Вінницька область	156,2	168,1	179,8	179,5	185,3	+ 18,6

Примітка. * ПН - показник наочності (дані 2019 р. до базового 2015 року, %).

волив виокреслити групи ризику їх розповсюдження: за статтю - чоловіки, за віковою групою - 40-59 років, з них кожен другий хворів на сифіліс і кожен п'ятий - на гонорею.

Відмічено, що по Україні в 2019 році кожен четвертий хворий проживав у сільській місцевості (сифіліс - 26,7%; гонорея - 23,2%), тоді як у Вінницькій аграрній області - кожен другий (46,8% й 60,0% відповідно).

Для зіставлення рангового місця Вінницької області з іншими за показниками захворюваності класичних соціально небезпечних ІПСШ визначено території з найвищими їх рівнями у 2017 році (дані територіального розподілу у 2018-2019 роках відсутні). Лідерами за розповсюдженістю сифілісу були Житомирська (16,7), Одеська (13,6) і Кіровоградська (12,4) області; гоноковою інфекцією - Дніпропетровська (42,8), Кіровоградська (25,0) та Херсонська (21,5 на 100 тис. населення).

Оцінка національних і регіональних показників поширеності класичних ІПСШ серед дорослого населення за досліджуваний період виявила таку ж тенденцію до їх зниження, як і показника захворюваності. Так, у 2019 році, на кінець звітного року, зареєстровано хворих на сифіліс по Україні - 19007 осіб (45,9 на 100 тис. відповідного населення), у Вінницькій області - 411 пацієнтів (26,5); гоноковою інфекцією - 1056 хворих (2,5) і 5 осіб (0,3) відповідно.

При щорічному зниженні рівня поширеності сифілісу по Україні (ПН (-) 26,7% до 2015 р.), відбувся його ріст у Вінницькій області у 2019 році на 102,7% (ТР) до попереднього.

Аналіз якісних індикаторів ефективності і дефектів діяльності дерматовенерологічної служби у Вінницькій області сприяв обґрунтуванню й створенню наказу ДООЗ Вінницької ОДА № 188 від 30.01.2020 р. "Про удосконалення організації надання дерматовенерологічної допомоги в закладах охорони здоров'я".

Оскільки на сьогодні ВІЛ-інфекція розглядається в усьому світі (WHO, 2010), як така, що передається статевим шляхом, враховуючи кофакторний вплив збудників ІПСШ на передачу ВІЛ, розповсюдження цих хвороб в однакових групах ризику, їх потрібно розглядати в одному контексті.

Для України, як і Вінницької області, притаманна загальносвітова тенденція до щорічного росту показників захворюваності й поширеності ВІЛ-інфекції. Так, рівень захворюваності останнього у 2019 році відповідав 42,5 по Україні і 19,2 на 100 тис. населення у Вінницькій області, ПН яких становив (+) 14,2% й (+) 1,6% відповідно (табл. 2).

Виявлено, що у Вінницькій області в 2019 році відбулося зниження показника вперше виявлених на ВІЛ-інфекцію на (-) 10,7% (ТП) з 21,5 (339 осіб) у 2018 році до 19,2 (301 ос.) на 100 тис. населення.

Також упродовж усього періоду спостереження, незмінно зростала поширеність хвороби по Україні та

Вінницькій області на (+) 5,5% й (+) 18,6%, рівень якої у 2019 році становив 355,1 (135902 особи) і 185,3 (2879 ос.) на 100 тис. населення відповідно.

За територіальною диференціацією у 2019 році найвищі показники захворюваності на ВІЛ-інфекцію були в Дніпропетровській (113,1), Одеській (97,5) та Донецькій (78,9 на 100 тис. населення) областях.

За статеві-віковими параметрами максимальна частка серед вперше виявлених ВІЛ-інфікованих у 2019 році була у чоловіків (58,7%); у віковій групі - 25-49 років (по 69,0% у чоловічій, і жіночій когортах).

У структурі шляхів передачі ВІЛ-інфекції перше місце посів статевий шлях - 73,6%, у т. ч. гетеросексуальний - 71,0%.

З'ясовано, що за період 2015-2019 років частота інфікованості ВІЛ серед хворих на ІПСШ не перевищувала 1% (за даними лабораторних обстежень).

Підсумовуючи результати оцінки епідемічного ВІЛ-процесу за 2015-2019 роки встановлено зниження його інтенсивності загалом з від'ємними темпами приросту показника захворюваності в одинадцяти областях.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Доведено, що рівні захворюваності класичних ІПСШ за 2015-2019 роки щорічно знижувались: сифіліс - на (-) 22,3% (з 7,6 до 5,9 на 100 тис. населення) по Україні і (-) 43,8% (з 8,9 до 5,0 у 2019 році) у Вінницькій області; гоноковою інфекцією - на (-) 42,2% (з 13,5 до 7,8) й (-) 63,3% (з 7,9 до 2,9 на 100 тис. населення) відповідно.

2. Виокремлено групи ризику з найбільшим розповсюдженням класичних ІПСШ за демографічними критеріями: статтю - чоловіки; віковими групами - 40-59 років (сифіліс - 41,8%), 20-34 р. (гонорея - 56,4%).

3. Визначено, що національні та регіональні показники захворюваності й поширеності ВІЛ-інфекції щорічно зростали: захворюваність на (+) 14,2% й (+) 1,6% у Вінницькій області; поширеність - на (+) 5,5% й (+) 18,6% відповідно.

4. Виявлено, що у Вінницькій області в 2019 році відбулося зниження показника вперше виявлених на ВІЛ-інфекцію на (-) 10,7% (ТП) з 21,5 (339 осіб) у 2018 році до 19,2 (301 хворий) на 100 тис. населення, а розповсюдженість сифілісу зросла на (+) 136,0% (ТР), і склала 5,0 на 100 тис. населення (77 до 57 осіб у 2018 р.).

5. З'ясовано, що серед вперше виявлених ВІЛ-інфікованих у 2019 році найвищий відсоток був серед чоловіків (58,7%) та у віковій групі - 25-49 років (по 69,0% у чоловічій, і жіночій когортах). У структурі шляхів передачі останнього перше місце посів статевий шлях - 73,6%.

6. Результати дослідження існуючих трендів захворюваності й поширеності соціально небезпечних захворювань, що передаються статевим шляхом виявили їх зіставність із загальносвітовими тенденціями по ВІЛ-

інфекції і протилежну щодо класичних ІПСШ, причинами останньої є державні та загальносистемні бар'єри, а саме: організаційні (реєстрація випадків, діяльність лабораторних служб), соціальні (стигматизація та дискримінація хворих - їх відтік у приватний сектор і самолікування), економічні (низька фінансова доступність), територіальні (низька доступність лікаря-спеціаліста

(дерматовенеролога)) тощо.

Подальші розробки вибраного напрямку наукового дослідження передбачають вивчення основних чинників ризику (екзо- і ендегенних), що зумовлюють виникнення, швидке розповсюдження захворювань, що передаються статевим шляхом і визначення їх рангової індикаторної значущості.

Список посилань

1. Бондаренко, Г. М., Мавров, Г. І., Осінська, Т. В., Щербаківа, Ю. В., Нікітенко, І. М., Унучко, С. В., ... & Барсукова, Л. І. (2017). Особливості розповсюдження інфекцій, що передаються статевим шляхом, з урахуванням впливу ВІЛ-інфекції в Україні. *Дерматологія та венерологія*, 1 (75), 8-14. Взят з http://nbuv.gov.ua/UJRN/dtv_2017_1_3
2. Кошмякова, Т. В. (2020). Аналіз захворюваності на інфекції, що передаються статевим шляхом серед населення Закарпатської області у розрізі районів. *Україна. Здоров'я нації*, 2 (59), 131-136. DOI: <https://doi.org/10.24144/2077-6594.2.2020.201468>
3. Семигіна, Т. В., & Вовкогон, О. Ю. (2010). *Поширення соціально небезпечних хвороб в Україні та їх профілактика*. В Семигіна Т. В. (Ред.). Протидія соціально небезпечним хворобам: вивчення українського досвіду. (с. 7-38). Київ: Школа охорони здоров'я. Центр досліджень здоров'я та соціальної політики. Взят з <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/960>
4. Сергеева, Т. А., Кружлов, Ю. В., Максименко, О. В., Кислик, О. М., & Марциновська, В. А. (2016). Епідеміологічні аспекти соціально значущих інфекцій. Клінічна імунологія. *Алергологія. Інфектологія*, 4 (93), 19-29. Взят з <https://kiai.com.ua/ua/archive/2016/4%2893%29/pages-18-28/epidemiologichni-aspekti-socialno-znachushchih-infekciy>
5. Талалаєв, К. О. (2019). Проблеми соціальних і хронічних хвороб на сучасному етапі (на прикладі інфекцій, що передаються статевим шляхом). *Вісник морської медицини*, 1, 6-13. Взят з <https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-sotsialnih-i-hronichnih-hvorob-na-suchasnomu-etapi-na-prikladi-infektsiy-scho-peredayutsya-statevim-shlyahom>
6. Ott, M., & Santelli, J. (2019). *Sexually Transmitted Infections, Public Health, and Ethics*. In Mastroianni, A. C., Kahn, J. P., & Kass, N. E. (Ed.). *The Oxford Handbook of Public Health Ethics*, 15 p. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780190245191.013.36
7. Rietmeijer, C. A. (2019). Improving care for sexually transmitted infections. *J. Int. AIDS Soc.*, 22 (56), e25349. DOI: 10.1002/jia2.25349
8. WHO. Global Health Sector Strategy On Sexually Transmitted Infections 2016-2021. ISBN: 978-929023414-2

References

1. Bondarenko, H. M., Mavrov, H. I., Osinska, T. V., Shcherbakova, Yu. V., Nikitenko, I. M., Unuchko, S. V., ... & Barsukova, L. I. (2017). Osoblyvosti rozpovsiudzhennia infektsii, shcho peredaiutsia statevim shliakhom, z urakhuvanniam vplyvu VIL-infektsii v Ukraini [Features of the spread of sexually transmitted infections, taking into account the impact of HIV
- infection in Ukraine]. *Dermatohiia ta venerohiia - Dermatology and Venereology*, 1 (75), 8-14. Vziat z http://nbuv.gov.ua/UJRN/dtv_2017_1_3
2. Koshmiakova, T. V. (2020). Analiz zakhvoriuvanosti na infektsii, shcho peredaiutsia statevim shliakhom sered naselennia Zakarpatskoi oblasti u rozrizi raioniv [Analysis of the incidence of sexually transmitted infections among the population of the Transcarpathian region in terms of districts]. *Ukraina. Zdorovia natsii - Ukraine. The health of the nation*, 2 (59), 131-136. DOI: <https://doi.org/10.24144/2077-6594.2.2020.201468>
3. Semyhina, T. V., & Vovkohon, O. Yu. (2010). *Poshyrennia sotsialno nebezpechnykh khvorob v Ukraini ta yikh profilaktyka [Spread of socially dangerous diseases in Ukraine and their prevention]*. V Semyhina T. V. (Red.). *Protydiia sotsialno nebezpechnym khvorobam: vyvchennia ukrainskoho dosvidu [Counteraction to socially dangerous diseases: study of the Ukrainian experience]*. (s. 7-38). Kyiv: Shkola okhorony zdorovia. Tsentri doslidzhen zdorovia ta sotsialnoi polityky. Vziat z <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/960>
4. Serheieva, T. A., Kruhlov, Yu. V., Maksymenko, O. V., Kyslykh, O. M., & Martynovska, V. A. (2016). Epidemiologichni aspekty sotsialno znachushchykh infektsii [Epidemiological aspects of socially significant infections]. *Klinichna imunohiia. Alerholohiia. Infektolohiia - Clinical immunology. Allergology. Infectology*, 4 (93), 19-29. Vziat z <https://kiai.com.ua/ua/archive/2016/4%2893%29/pages-18-28/epidemiologichni-aspekti-socialno-znachushchih-infekciy>
5. Talalaiev, K. O. (2019). Problemy sotsialnykh i khronichnykh khvorob na suchasnomu etapi (na prykladi infektsii, shcho peredaiutsia statevim shliakhom) [Problems of social and chronic diseases at the present stage (on the example of sexually transmitted infections)]. *Visnyk morskoi medytsyny - Bulletin of Marine Medicine*, 1, 6-13. Vziat z <https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-sotsialnih-i-hronichnih-hvorob-na-suchasnomu-etapi-na-prikladi-infektsiy-scho-peredayutsya-statevim-shlyahom>
6. Ott, M., & Santelli, J. (2019). *Sexually Transmitted Infections, Public Health, and Ethics*. In Mastroianni, A. C., Kahn, J. P., & Kass, N. E. (Ed.). *The Oxford Handbook of Public Health Ethics*, 15 p. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780190245191.013.36
7. Rietmeijer, C. A. (2019). Improving care for sexually transmitted infections. *J. Int. AIDS Soc.*, 22 (56), e25349. DOI: 10.1002/jia2.25349
8. WHO. Global Health Sector Strategy On Sexually Transmitted Infections 2016-2021. ISBN: 978-929023414-2

ANALYSIS OF THE MAIN INDICATORS OF SOCIALLY DANGEROUS SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES

Komar O. M., Pidlisna I. V.

Annotation. Today, socially dangerous diseases are an urgent interdepartmental, interdisciplinary problem around the world, the key main feature of which is its mass nature. The purpose of the present degree work is to analyze the dynamics of the main indicators of socially dangerous sexually transmitted diseases in the national and regional aspects. The epidemiological retrospective study included a study of the situation by analyzing existing directories, bulletins, databases and other electronic resources for the period of 2015-2019. Was done the statistical processing of the intensive indicators of morbidity and prevalence of cofactor socially dangerous sexually transmitted diseases - HIV/STIs. Methods of research - epidemiological, medical, and statistical. It is proved that

the incidence rates of classical STIs for the years 2015-2019 decreased annually: syphilis - by (-) 22.3% (from 7.6 to 5.9 per 100 thousand people) in Ukraine and (-) 43.8% (from 8.9 to 5.0 in 2019) in the Vinnytsia region; gonococcal infection - by (-) 42.2% (from 13.5 to 7.8) and (-) 63.3% (from 7.9 to 2.9), respectively. Some risk groups were distinguished by the demographic criteria: sex - male; age groups - 40-59 years (syphilis - 41.8%), 20-34 years (gonorrhoea - 56.4%). It is determined that national and regional indicators of morbidity and prevalence of HIV infection have been growing annually: morbidity by (+) 14.2% and (+) 1.6% in Vinnytsia region; prevalence - by (+) 5.5% and (+) 18.6%, respectively. It was also established that among newly diagnosed HIV-positive in 2019 was the highest percentage was among men (58.7%) and in the age group - 25-49 years (69.0%). In the structure of the ways of transmission of the latter, the first place was taken by the sex act - 73.6%. The results of the study of existing trends in the incidence and prevalence of socially dangerous sexually transmitted diseases revealed their comparability with global trends in HIV infection and the opposite of classical STIs, which are caused by the governmental and systemic barriers. Further development of scientific research involves the study of the main risk factors that contribute to the emergence, rapid spread of STIs and determine their rank indicator significance.

Keywords: *socially dangerous sexually transmitted diseases, morbidity, prevalence.*
